

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: H.C. Andersens Eventyr bd. VI kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Citation: Andersen, H. C.: "H.C. Andersens Eventyr bd. VI kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal", i Andersen, H. C.: *H.C. Andersens Eventyr bd. VI kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal*, C. A. Reitzel, 1990, s. 94. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-hcaeventyr06val-shoot-idm139779801907472.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: H.C. Andersens Eventyr bd. VI kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Præteritum: morfemvariant

II 68 *basked* > *baskede* **B**: indført i teksten med støtte i **m**; *basked* er antagelig ren fejl, thi fakultativt præteritum på *-ed* kan måske findes andetsteds i eventyrene, men er ikke genstand for variantdannelse undtagen, karakteristisk nok, i den rytmiske prosa V 35 o.fl.st. og dér kun i **O**; jf MD III 17.

I 137 *spurgte hvad det betød* > *betydede*: MO ÷, se DO II 554; *betød* er fra c. 1800 og rettelsen nærmest tilbagegående.

II 28 *gjorte* > *gjorde* **A3**: man har det indtryk, at Andersen havde lært skoleforbudet mod *gjordt* lidt for godt, så han foruden *gjort* skriver *gjorte*; fejlen er hyppig, lige fra tidlig tid og indtil sene manuskripter, fx I 199, III 26 (**O**), men næsten altid udrenset. DO VII 500 har belæg fra Holberg og Brorson.

II 207 *grinede kaO* > *grinte A-D*: MO1 *-ede*, MO2 *-ede*, *-te*, sj. *green*. MD III 20 oplyser, at hvor de konkurrerende morfemer ikke er i ligevægt, har *-te* et særfelt i poetisk sprog og foretrækkes i rigsmål på jysk substrat og ikke sjældent i (ældre) københavnsk.

II 85 *hedte* > *hed D (hede m)*, 125 *hede* > *hed B*, 151 *hedte* > *hed B*: MO både *hed* og *hedte*; Levin betegner *hed* som vigende og talesprogligt (DO VII 1008).

I 49 *hilsede* > *hilste*, se app. og II 33: MO *hilsede*, men i nyere tid som bekendt overvægt for *-te*.

II 48 *hug* > *huggede*: MO *huggede*, i talen ofte *hug*; jf. part. *hugne* > *huggede* II 42; begge eksempler peger mod den nu faste svage bøjning, der har sejret ved analogi.

II 50 *kildede* > *kildrede* (som HR), 135 *killer* > *kildrer C*: MO: *kilde* alm. i fysisk betydning, DO har *kilde* som opslagsord.

III 68 *nænte* > *nænnede C*: MO *-ede*, også *-te*, HR begge.

IV 35 *de ... røge O* > *røgte*: MO *røgte* mindre rigtigt (**m** har ubøjet *røg*).

III 78 *satte sig* > *sad sig A2C, D* har atter *satte sig*: overraskende, selv hvis *sad* opfattes som stavefejl for *sat*.

III 16 *skar* > *skjar A4*: MO ÷, DSH.

I 68 o.fl.st. *smilede* > *smilte B*. MO begge former, MD III 20.

II 188 *svarte* > *svarede C*: MO begge former.

I 180 o.fl.st. *voxede* > *vozte* (omvendt III 39): MO1 *-ede*, MO2 begge; denne vaklen nu gldgs.

Enkelte af disse belæg modificerer hovedindtrykket af gamle formers og særformers vigen. AJ 245 har eksempler udenfor eventyrene på gamle stærke former som *brang*, *brak*, *smak*.